

KVALITETSDEKLARATION

Finansräkenskaper

Ämnesområde

Finansmarknad

Statistikområde

Finansräkenskaper

Produktkod

FM0103

Referenstid

2017 kvartal

2016 år

Statistikens kvalitet	2
1 Relevans	2
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistik användares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler.....	4
1.2.3 Statistiska mått.....	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	6
1.3 Undersökningsvariabler	7
1.2.5 Referenstider	8
2 Tillförlitlighet.....	8
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2 Osäkerhetskällor	9
2.2.1 Urval	9
2.2.2 Ramtäckning.....	10
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Bortfall.....	11
2.2.5 Bearbetning.....	11
2.2.6 Modellantaganden	11
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	12
3 Aktualitet och punktlighet	12
3.1 Framställningstid	12
3.2 Frekvens.....	13
3.3 Punktlighet.....	13
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	13
4.1 Tillgång till statistiken	13
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	13
4.3 Presentation	13
4.4 Dokumentation	14
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	14
5.1 Jämförbarhet över tid	14
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
5.3 Samanvändbarhet i övrigt	16
5.4 Numerisk överensstämmelse	16
Allmänna uppgifter	16
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	16
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	16
C Bevarande och gallring	16
D Uppgiftsskyldighet.....	16
E EU-reglering och internationell rapportering.....	17
F Historik.....	17
G Kontaktuppgifter.....	17

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Finansräkenskaperna beskriver hur olika samhällssektorer finansiella sparande och finansiella förmögenhet är fördelat på olika finansobjekt/instrument. Statistiken visar var i samhällsekonomin finansiella överskott och underskott uppstår, hur överskotten placeras och hur underskotten finansieras.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Finansräkenskaperna är en del av nationalräkenskapssystemet och behandlar de finansiella aktiviteter som sker i samhällsekonomin. Syftet med finansräkenskaperna är att ge information om olika samhällssektorer finansiella sparande och finansiella förmögenhet fördelat på olika finansobjekt/instrument. Finansräkenskaperna visar var i samhällsekonomin finansiella överskott och underskott uppstår, hur överskotten placeras och hur underskotten finansieras. Regelverket är strikt reglerat och gemensamt för hela EU. Rapporteringen till EU tillgodoser de krav som gemenskapens ekonomiska, sociala och regionala politik ställer. Finansräkenskaperna används också som underlag i framställningen av den offentliga förvaltningens finansiella sparande och bruttoskuld enligt reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Alla medlemsländer inom EU följer ett EU-harmoniserat regelverk (ENS2010), baserat på FNs SNA2008, utarbetat för att övervaka medlemsstaternas ekonomier. Detta förutsätter att det finns jämförbara, aktuella och tillförlitliga uppgifter om varje medlemsstat eller regions ekonomiska struktur och utveckling. I ENS finns fastställda metoder för gemensamma standarder, definitioner, klassificeringar och redovisningsregler för att på jämförbar grund tillgodose unionens behov. Finansräkenskaperna visar de finansiella flödena inom varje medlemsland samt över landsgränsen. Tillsammans med produkt- och sektorräkenskaperna bildar/utgör de Nationalräkenskapssystemet.

Unionsmedborgarna behöver räkenskaper som underlag för att kunna analysera den ekonomiska situationen i en medlemsstat eller en region med syfte att tillgodose de krav som gemenskapens ekonomiska, sociala och regionala politik ställer. För jämförbarhetens skull bör sådana räkenskaper utarbetas enligt gemensamma och entydiga principer. Den information som tillhandahålls bör vara så exakt och fullständig som möjligt, och lämnas i god tid för att säkerställa största möjliga transparens för samtliga sektorer. Underlaget används av Kommissionen för bland annat budgetberäkningarna.

Granskningen och rapporteringen av den offentliga förvaltningen är något mer omfattande, där övergången från nationell till internationell definition av sparande och skuld säkerställs ner till respektive myndighets/enhets ekonomiska redovisning. Enligt reglerna ska inte ett land i EU kunna påverka sitt budgetunderskott eller sin skuld bara genom att ändra det nationella regelverket. Varje transaktion eller förändring av inkomst, utgift, tillgång eller skuld ska vara möjlig att granska för att säkerställa att regelverket har följts och därmed att korrekt påverkan på finansiellt sparande och bruttoskuld har erhållits. Uppgifterna i varje medlemsland granskas enligt samma regelverk och med utgångspunkt i att samma typ av händelse ska registreras på samma sätt i respektive lands räkenskap, och på så sätt är också utfallen jämförbara mellan länderna.

Finansräkenskaperna tillgodoser utöver EU andra intressenters behov då den belyser den svenska ekonomins balansräkningar och kan visa uppkomsten av extremt stark tillväxt, s.k. bubblor i ekonomin. Eftersom de finansiella

tillgångarna och skulderna alltid har motparter så kan sig bubblorna snabbt fortplanta sig till andra enheter, sektorer eller länder.

1.2 Statistikens innehåll

Finansräkenskaperna beskriver hur olika samhällssektors finansiella sparande och finansiella förmögenhet är fördelat på olika finansobjekt/instrument. Statistiken visar var i samhällsekonomin finansiella överskott och underskott uppstår, hur överskotten placeras och hur underskotten finansieras. Den grundläggande identiteten i finansräkenskaperna är att en fordran eller finansiell tillgång hos en enhet motsvaras av en lika stor skuld hos en annan enhet. Räkenskaperna bygger således på identiteter. Finansräkenskapernas finansiella sparande har en viktig analysfördel då den kan disaggregeras i ett antal typer av finansiella instrument, vilka har olika betydelse som indikator på utvecklingen av finansiellt sparande. Det finansiella sparandet kan vara av analytiskt intresse t.ex. om man vill studera förändringar i den finansiella förmögenhetsstrukturen över tiden eller upplåningens utveckling i olika samhällssektorer.

1.2.1 Objekt och population

Populationen är Sveriges ekonomi definierat som enheter med ekonomisk hemvist inom landets ekonomiska territorium, samt över Sveriges gränser. De olika enheterna grupperas sedan i olika (institutionella) samhällssektorer efter likartat ekonomisk beteende.

Intressepopulationen är fullständig täckning för alla ekonomiska aktiviteter i Sverige samt mellan Sverige och andra länder. Sektorklassificering bestäms inom Nationalräkenskapssystemet utifrån Standard för institutionell sektorindelning, [INSEKT 2014](#). Målpopulationen varierar mellan sektorer. För offentlig förvaltning och finansiella bolag under tillsyn av finansinspektionen är mål- och intressepopulation desamma, medan förmögenhetsinformation från t.ex. hushåll, finansiella bolag utom tillsyn och pensionsstiftelser är mer begränsad och i större utsträckning utgörs av motsektorinformation.

Intressevariabler är finansiella instrument. Dessa är framtagna utifrån [EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING \(EU\) nr 549/2013](#). Observationsvariablerna, dvs. de som samlas in, behöver inte alltid uppfylla målvariablernas önskemål. Kvaliteten på målvariablerna hänger ihop med sektors rapporteringsskyldighet samt instrumentets svårighetsgrad att värdera och ta fram korrekt underlag anpassat för vårt rapporteringsbehov. Avseende rapporteringen av bankernas ut och -inlåning är mål- är observationsvariablerna nästintill identiska då statistiken håller god kvalitet. Svårare är det att fånga mer komplexa finansiella instrument så som derivatkontrakt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna är *finansiellt sparande* och *transaktioner* i olika typer av finansobjekt under respektive kvartal fördelade på olika samhällssektorer. *Samt finansiell nettoförmögenhet* och *finansiella tillgångar* och skulder per den sista i kvartalet fördelade på olika samhällssektorer enligt EUs regelverk.

För varje finansobjekt finns också motsektorfördelning, dvs. uppgifter om vem som håller skulden respektive tillgången. Summering av samtliga tillgångar och

skulder redovisas per sektor och finansobjekt. Reala tillgångar, så som hus och mark, ingår inte i finansräkenskaperna.

Målvariabler följer EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 549/2013. Länk till manualen:

<http://www.scb.se/esa2010/>

1.2.3 Statistiska mått

Finansiellt sparande definieras i finansräkenskaperna som summan av transaktioner för finansiella tillgångar minus summan av transaktioner för skulder. Finansiellt sparande kan också uttryckas som nettoupplåning (negativt sparande) respektive nettoutlåning (positivt sparande). Summan av finansiellt sparande över alla sektorer (inklusive utlandet) är lika med noll.

Transaktioner definieras som förändringar i tillgångar och skulder rensat från andra flöden som består av värdeförändringar och eventuella andra volymförändringar. Det vill säga skillnaden mellan ställningsvärdet vid innevarande och föregående periods slut består av transaktioner samt andra flöden bestående av värdeförändringar och eventuella andra volymförändringar.

Det finns olika typer av transaktioner.

1. Den första är köp och försäljning av överlåtbara finansobjekt t.ex. aktier och obligationer som ska mätas till marknadspris, dvs. priset vid förvärv respektive avyttring.
2. Den andra typen av transaktion är den förändring som sker i fordringar och skulder till följd av uttag och insättningar (banktillgodohavanden), upptagande och amortering av lån etc. Transaktioner av denna typ mäts som nettoförändringar till nominella belopp. Även upplupen ränta räknas som transaktion.
3. Den tredje typen av transaktion uppstår vid skillnad i tid mellan betalning och prestation, leverans av vara eller annan periodiserad fordran/skuld. Ett exempel på sådan transaktion är handelskrediter och skattefordringar/skulder.

Transaktionsvärdet är värdet i nationell valuta vid det tillfälle de finansiella tillgångarna/skulderna förvärvas/överlåts. Detta innebär också att beräkningarna sker på upplupen basis. Ibland saknas uppgifter om transaktioner i det statistiska underlaget. I sådana fall skapas transaktioner som differensen mellan utgående och ingående balans. För finansobjekt där värdeförändring kan förekomma justeras transaktionen med till exempel indexförändring.

Ställningsvärdet definieras som innehavet av utestående tillgångar och skulder per den sista i kvartalet eller året. Dessa ska värderas till löpande marknadspris vid den tidpunkt balansräkningen avser. Lån och inlåning ska dock värderas till nominellt belopp. Skillnaden mellan ställningsvärdet vid innevarande kvartals slut och föregående kvartals slut består av transaktioner, värdeförändringar och eventuella andra volymförändringar.

Finansiell (netto) förmögenhet definieras som summan av utestående finansiella tillgångar minus summan av utestående skulder.

1.2.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna redovisas per institutionell sektor och motsektor, samt per finansiellt instrument uppdelat på transaktioner och ställningsvärden. Institutionella sektorer klassificeras utifrån Sektor MIS2014

http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/NR0103_2014A01_BR_X11BR1401.pdf

Instrument klassas utifrån den harmoniserade manualen ENS2010.

<http://www.scb.se/esa2010/>

Sveriges ekonomi indelas i följande sektorer och undersektorer enligt ENS 2010:

Sektorer och undersektorer enligt ENS 2010		Sektorkod	
Icke-finansiella bolag		S.11	
Finansiella bolag		S.12	
Monetära finansinstitut (MFI)	Centralbanken	S.121	
	Andra monetära finansinstitut	Monetära finansinstitut som tar emot inlåning, utom centralbanken	S.122
		Penningmarknadsfonder	S.123
Finansiella bolag utom MFI, försäkringsbolag och pensionsinstitut	Investeringsfonder, utom penningmarknadsfonder	S.124	
	Andra finansförmedlare, utom försäkringsbolag och pensionsinstitut	S.125	
	Finansiella servicebolag	S.126	
	Koncerninterna finansinstitut och utlåningsföretag	S.127	
Försäkringsbolag och pensionsinstitut	Försäkringsbolag	S.128	
	Pensionsinstitut	S.129	
Offentlig förvaltning	Statlig förvaltning	S.1311	
	Kommunal förvaltning	S.1313	
	Sociala trygghetsfonder	S.1314	
Hushåll		S.14	
Hushållens icke-vinstdrivande organisationer		S.15	
Utlandet		S.2	

I produktionen av finansiella räkenskaper har ovanstående huvudsektorer ytterligare brutits ned till ca 50 undersektorer och delsektorer, delvis anpassat till den primärstatistik som finns. Sektorerna S125-S127 redovisas tillsammans då underlaget för dessa sektorer inte är av tillräckligt god kvalitet för att kunna redovisa dessa sektorer separat.

1.3 Undersökningsvariabler

Finansräkenskaperna omfattas av följande finansiella instrument enligt det EU-harmoniserade regelverket ENS 2010:

Finansiella instrument enligt ENS 2010	Instrumentkod
Monetärt guld och särskilda dragningsrätter (SDR)	F1
Monetärt guld	F11
Särskilda dragningsrätter (SDR)	F12
Sedlar, mynt och inlåning	F2
Sedlar och mynt	F21
Överförbar inlåning	F22
Övrig inlåning	F29
Skuldebrev	F3
Kortfristiga	F31
Långfristiga	F32
Lån	F4
Kortfristiga	F41
Långfristiga	F42
Ägarandelar och aktier/andelar i investeringsfonder	F5
Ägarandelar	F51
Noterade aktier	F511
Onoterade aktier	F512
Andra ägarandelar	F519
Andelar i investeringsfonder	F52
Andelar i penningmarknadsfonder	F521
Andelar i investeringsfonder utom penningmarknadsfonder	F522
Försäkring, pensions och standardiserade garantier	F6
Försäkringstekniska avsättningar för skadeförsäkring	F61
Livförsäkringsförmåner och livränta	F62
Pensionsrätter	F63
Pensionsinstituts fordringar på pensionsförvaltare	F64
Övriga livförsäkringsförmåner	F65
Avsättningar för krav enligt standardiserade garantier	F66
Finansiella derivat och personaloptioner	F7
Finansiella derivat	F71
Personaloptioner	F72
Obetalda/förutbetalda inkomster och utgifter	F8
Handelskrediter och förskott	F81
Övriga obetalda/förutbetalda inkomster och utgifter, exklusive handelskrediter och förskott	F89

Publiceringen av de finansiella instrumenten i statistikdatabasen (SDD) skiljer sig något från ENS 2010 i namnsättning men koderna är desamma med undantag för fonder. Fonderna publiceras i SSD på en finare nivå med uppdelning på korta-och långa räntefonder, aktiefonder, andra fonder samt ofördelade fonder. Utlandsregistrerade fonder kan inte delas upp på denna fina nivå och har därför placerats på ofördelade fonder.

1.2.5 Referenstider

Ställningsvärden avser stockvärden vid utgången av kvartalet eller året. Transaktioner mäter aktiviteten under ett kvartal eller år.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Uppgifterna i de kvartalsvisa finansräkenskaperna är preliminära och kan komma att revideras – ofta i samband med att mer fullständiga årsuppgifter blir tillgängliga. Eftersom finansräkenskaperna baseras på ett antal olika primärstatistikkällor – ofta producerade för att tillgodose andra behov än finansräkenskapernas – så är kvaliteten till stor del beroende på hur väl de olika statistikkällorna uppfyller finansräkenskapernas krav. Något samlat mått på tillförlitligheten med traditionellt statistiska mått mätt, med uppgifterna vidarebearbetade och använda inom ramen för finansräkenskaperna, är svårt att åstadkomma då uppgifterna är av mycket skiftande karaktär och innehåll.

Ett sätt att mäta tillförlitligheten i materialet kan vara att jämföra utfallet för finansiellt sparande för olika sektorer beräknat som inkomster minus utgifter (s.k. reala NR) med utfallet för finansiellt sparande beräknat i finansräkenskaperna (FiR).

Tillförlitligheten i finansräkenskaperna skiljer sig väldigt mycket åt mellan sektorer då man har varierande kvalitet på källorna.

Då varje skuld alltid motsvarar någon annan sektors tillgång (undantaget monetärt guld), dvs. varje uppgift förekommer två gånger, en från emittentsidan och en från ägarsidan, så finns en hierarki av källor där mer pålitliga (oftare totalundersökningar) väljs före mindre pålitliga så som urvalsundersökningar. Två betydande sektorer i finansräkenskaperna är finansiella bolag under finansinspektionens tillsyn samt offentligt förvaltning som utgör en del i den internationella rapporteringen för offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier. Båda dessa sektorer beräknas utifrån tillförlitlig statistik och högst i hierarkin står den offentliga förvaltningen och därefter de finansiella bolagen under tillsyn.

För att få driva ett företag som erbjuder finansiella tjänster i Sverige krävs i de flesta fall tillstånd från Finansinspektionen. Det gäller banker, betaltjänstföretag, företag som verkar inom börs och clearing, fondbolag, fonder, försäkringsbolag, försäkringsförmedlare, hypoteksinstitut, konsumentkreditinstitut, kreditmarknadsföretag, utgivare av elektroniska pengar och värdepappersbolag. Alla finansiella bolag som står under finansinspektionens tillsyn har minst kvartalsvis rapporteringsskyldighet (några få bolag rapporterar årsvis). Dessa bolag tillför i hög utsträckning relevant statistisk information av hög kvalitet till finansräkenskaperna.

Ekonomistyrningsverket, ESV, ansvarar för att sammanställa de finansiella tillgångarna och skulderna, sparandet och förmögenheten för statlig förvaltning. Uppgifterna sammanställs utifrån ESVs redovisningssystem och antas vara tillförlitliga.

Även de källor som används för att sammanställa kommuner och landsting finansiella tillgångar och skulder anses vara tillförlitliga.

De källor som används är:

- Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting (SCB)
- Kvartalsenkät för kommuner och landsting (SCB)
- Kommunernas och landstingens finansiella tillgångar och skulder (SCB)
- Kommunala bolags resultat- och balansräkning (KOREBA)

För sektorn Sociala trygghetsfonder används en kvartalsenkät från AP-fonderna, årsredovisningar från AP-fonderna och Pensionsmyndigheten (SCB) och dessa källor anses vara tillförlitliga och av god kvalitet.

Hushållens finansiella tillgångar och skulder bygger på data från flera olika källor där vissa är mycket tillförlitliga, tex bankinlåning från finansmarknadsstatistiken och vissa är av sämre kvalitet. De finansiella tillgångar där statistiken är av sämre kvalitet är tex utländska tillgångar där data ibland saknas helt.

Icke-finansiella bolag är den sektor där statistiken är av sämst kvalitet då det inte finns någon totalundersökning på kvartal och årsuppgifter kommer sent och innehåller inte alla de variabler som finansräkenskaperna kräver. Därför är dessa källor sist i hierarkin och icke-finansiella bolags finansiella tillgångar och skulder beräknas därför ibland residualt för att få ihop kontosambandet.

Även tillförlitligheten i data för utlandets tillgångar och skulder i Sverige är av sämre kvalitet och beräknas även den ibland residualt. Anledningen till detta är att betalningsbalansen och finansräkenskaperna utlandsställning och finansiella sparande inte är avstämda. Enligt teorin ska bytesbalansen + kapitalbalansen + finansiella balansen summera till noll. I praktiken är detta tyvärr inte fallet utan det finns en stor restpost i betalningsbalansen vilket är en kvalitetsbrist.

2.2 Osäkerhetskällor

Några källor som mest antas påverka statistikvärdenas tillförlitlighet är felaktig rapportering av rapportörer. Felaktig sammanställning och otillräcklig granskning av statistikleveranser till finansräkenskaperna, samt egna beräkningsfel kan förekomma. Inkonsistenta omklassningar av bolag mellan sektorer från primärstatistiken (under- och/eller övertäckning). Viss manuell hantering av indatering där automatiserad inläsning i IT-systemet saknas förekommer. Bedömningar som leder till korrigeringar av korrekta (men avvikande) uppgifter. Modellantagande. Olika värderingsprinciper och index för att beräkna marknadsvärdet och transaktionsvärde ifall de saknas.

2.2.1 Urval

Finansräkenskaperna bygger på många olika källor, i stor utsträckning totalundersökningar, men även urvalsundersökningar. Information om urvalsundersökningarna inklusive en Kvalitetsdeklaration och/eller Beskrivning av Statistiken (BAS) finns under respektive produkts hemsida. Några av urvalsundersökningarna som används för beräkningarna av finansräkenskaperna är:

Icke-finansiella bolag - BAST - http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/naringslivets-struktur/balansstatistik/#_TabelleriStatistikdatabasen

Hushållens icke-vinstdrivande organisationer - <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/naringsverksamhet/naringslivets-struktur/civila-samhallet/>

Kommuner och landstings finansiella tillgångar och skulder - <http://www.scb.se/OE0106>

2.2.2 Ramtäckning

Täckningsproblem förekommer på olika sätt i finansräkenskaperna. Dels kan det finnas täckningsproblem på grund av bristfällig primärstatistik för vissa delsektorer och/eller vissa finansiella instrument eller så kan data helt saknas. De sektorer som totalundersöks (offentlig förvaltning och finansiella bolag under finansinspektionens tillsyn) antas inte innehålla någon större över- eller underteckning. För de sektorer som inte totalundersöks (icke-finansiella bolag, finansiella bolag utanför finansinspektionens tillsyn samt hushåll) finns det en underteckning i finansräkenskaperna.

Kvartalsundersökningen för icke-finansiella bolag (BAST) är en urvalsundersökning där rampopulationen bestäms utifrån en cut-off för totala finansiella tillgångar och skulder. Sedan så räknar man upp till totalen inom respektive stratum vilket kan leda till både över- och underskattning av finansiella tillgångar och skulder för sektorn icke-finansiella bolag totalt. Rampopulationen i denna undersökning motsvarar inte målpopulationen (alla icke-finansiella bolag) vilket bidrar till en underteckning av små bolag. Detta är framförallt ett problem för vissa finansiella tillgångar som dessa bolag innehar såsom bankinlåning men det är inget problem för andra finansiella tillgångar såsom finansiella derivat som dessa små bolag inte handlar med.

Det saknas täckning för ett flertal finansiella bolag som ej står under finansinspektionens tillsyn, t.ex. saknas pensionsstiftelser och vissa andra större stiftelser och fonder, svenskägda holdingbolag i finansiella koncerner, riskkapitalbolag m.m. Dels har inte vissa finansiella instrument implementerats fullt ut. Det saknas t.ex. heltäckande uppgifter om transaktioner i finansiella derivat för vissa sektorer och delar av posten obetalda/förutbetalda inkomster och utgifter (F.8) bl.a. upplupna hyror, m.m. Anledningen är främst att primärstatistikens kvalitet är tveksam eller att uppgifter saknas.

Det kan förekomma under- och övertäckning till följd av svårigheter, ointresse eller tidsbrist för rapportörer att särskilja mellan finansiella instrument och motparter. En utländsk statsobligation kan redovisas som svensk statsobligation. En fond som en aktietillgång osv.

2.2.3 Mätning

I finansräkenskaperna ska tillgångar och skulder marknadsvärderas, men de värderings- och redovisningsregler som gäller för finansräkenskaperna är inte alltid i överensstämmelse med de uppgifter som kan erhållas för den undersökta enheten vilket kan leda till mätfel. All primärstatistik uppfyller inte kravet på marknadsvärdering på grund av att viss rapportering följer bokföringsmässiga principer. I allmänhet går utvecklingen mot ökad tillämpning av marknadsvärdering även i företagets bokföring. Ett exempel på det är de förändringar i det regelverk, International Accounting Standards (IAS), som utarbetats av International Accounting Standards Board. Bland dessa

förändringar i IAS märks ökade krav på marknadsvärdering av finansiella instrument.

2.2.4 Bortfall

Både partiellt bortfall och objektbortfall förekommer i urvalsundersökningarna. Partiellt bortfall förekommer i mindre utsträckning. Över lag så fångas de instrumentkoder som visas under 1.3 väl i de undersökningar som ligger till grund för finansräkenskaperna. Sedan kan de rapportörer ha vissa problem med att särskilja mellan utländska och svenska tillgångar, långa eller korta löptider, mellan fonder och aktier samt noterade och onoterade aktier.

Objektbortfall består i att vissa sektorer eller delsektorer inte har rapporteringsskyldighet så som stiftelser.

2.2.5 Bearbetning

Grundmaterialet granskas. Indatering av finansräkenskapsdata sker i huvudsak per sektor i ett system där in- och utgående balanser, transaktioner, omvärderingar och omklassificeringar fångas upp och ger möjlighet till rimlighetsbedömningar. Finansiella tillgångar fördelas på ägarsektorer som motsvaras av lika stora finansiella skulder fördelade på emittent/skuldsektorer. En sektors tillgång motsvaras alltid av en annan sektors skuld (undantaget monetärt guld). Grundregeln, som ibland frångås, är att skuldsidan har bäst information om den emitterade stocken totalt, medan stocken fördelas utifrån information ifrån tillgångssidan. Till exempel så utgår finansräkenskaperna ifrån vad staten/Riksgälden rapporterat som utestående ställningsvärde för emitterade statsobligationer. Vem som äger statsobligationerna har däremot Riksgälden ganska dålig koll på (speciellt då det finns en marknad för sekundärhandel). Ägare av statsobligationer bestäms utifrån vad varje sektor rapporterar att de har i innehav (i de fall det finns källa för detta). För att få ekvationen att gå ihop behövs i de fall det är motstridiga uppgifter mellan emittent och ägare om värdet på utestående tillgångar totalt en residualsektor. Oftast förekommande residualsektorer är utlandet och icke-finansiella bolag. Denna princip används för varje instrument och mellan varje sektor och motsektor.

Fördelningen på sektorer försvåras av att statistikunderlag saknas eller inte är anpassade för finansräkenskapernas behov. Där uppgift saknas görs schablonantaganden eller residualberäkningar.

2.2.6 Modellantaganden

För de delar av sektorer och instrument där fullständig statistik saknas används schablonantaganden eller så görs residualberäkningar. T.ex. så rapporterar Riksbanken värdet på utestående svenska sedlar och mynt, men uppgifter saknas över vem som är ägare. En schablonfördelning görs till sektorerna hushåll och icke-finansiella bolag.

Residualberäkningarna bygger på vissa antaganden. Utgångspunkten är den total som finns för per instrument och sektor, vilken reduceras med uppgifter som finns för respektive delsektor. Den rest som uppstår läggs på residualsektorn. Vid beräkningar av finansiellt sparande är som regel icke-finansiella bolagssektorn en residual. För vissa finansobjekt är dock utlandet residualsektor.

Modeller används bland annat för att skatta sektorers tillgångar och transaktioner i aktier. Halvårsvis (till beräkningarna av 2:a och 4:e kvartalet) finns underlag från Euroclear över marknadsvärderade ställningsvärden.

Därutöver behöver ställningsvärden för 1:a och 3:dje kvartalet beräknas (görs med hjälp av börsindex). Transaktioner modellberäknas helt där uppgifter saknas från tillgångssidan så som är fallet för t.ex. hushåll.

En annan modellskattning är hushållens tillgångar i bostadsrättsandelar.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Finansräkenskaperna publicerar främst kvartalsstatistik. För en del sektorer förekommer endast årsuppgifter (Hushållens icke-vinstdrivande organisationer) och för andra inkommer mer definitiva uppgifter via årsrapportering. Vid jämförelse emellan kvartal- och årsstatistik så är vanligtvis årsstatistiken mer heltäckande med avseende på målpopulationen. Definitiv årsdata publiceras i september, medan preliminär årsdata (vilket är summa fyra kvartal) publiceras i mars. Underlagen från primärstatistiken ser dock olika ut för olika sektorer. Det finns därmed ingen enhetlig behandling av preliminär och slutlig, den varierar med sektorn och ibland även med det finansiella instrumentet. Det finns även sektorer där ingen årsstatistik används som underlag vid beräkningarna.

Revideringar görs löpande i enlighet med revideringspolicyn;

<http://www.scb.se/contentassets/84fbfbc8bc9a4fc4b8568e75f1768b52/revideringpolicy-fm0103.pdf>

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Finansräkenskapernas kvartals och årsdatapubliceras ca 85 dagar efter kvartalets slut.

Preliminär årsdata publiceras för första gången i mars och mer definitiv årsdata publiceras i september, vilket är inom de 9 månader efter årets slut som är krav enligt Eurostat.

3.2 Frekvens

Kvartal och år.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Publicering sker under ämnesområdet finansmarknad på SCB:s webbplats <http://www.scb.se/fm0103>

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Finansräkenskaperna utgör underlag till en delmängd av den offentliga förvaltningens sparande och bruttoskuld enligt EU:s konvergenskriterier.

<http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/nationalrakenskaper/nationalrakenskaper/offentliga-forvaltningens-budgetuppgifter-och-tillagg-till-eu-s-konvergenskriterier/produktrelaterat/Fordjupad-information/beskrivning-av-offentliga-forvaltningens-budgetuppgifter-och-tillagg-till-eu-s-konvergenskriterier/>

Internationell rapportering görs regelbundet kvartalsvis till Eurostat och ECB i enlighet med av dessa organisationer fastställda mallar.

Rapportering sker även till BIS (Bank for International Settlements), IMF och OECD.

Fördjupningsartiklar som rör nationalräkenskapssystemet, där finansräkenskaperna utgör en delmängd, publiceras i Sveriges Ekonomi - Statistiskt Perspektiv <http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/nationalrakenskaper/amnesovergripande-statistik/sveriges-ekonomi-statistiskt-perspektiv/>

Finansräkenskaperna kan i mån av tid ta till ett självkostnadspris sig an uppdrag.

4.3 Presentation

I samband med varje kvartal publiceras en statistiknyhet, efterfrågade tabeller och diagram, data i Statistikdatabasen samt SM-serie FM 17. I SM publiceras, statistiknyheten, en fördjupad beskrivning av det senaste kvartalet samt tabeller för det finansiella sparandet sedan 1996. I Statistikdatabasen finns

tidsserie med nedbrytningar på sektor, kontopost och motsektor. Serierna finns på kvartal fr.o.m. 1996 kv 1 och år fr.o.m. 1995.

4.4 Dokumentation

Hela nationalräkenskapssystemet beräknas utifrån det harmoniserade EU-regelverket: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-02-13-269>

De svenska sektorerna klassificeras enligt utifrån Sektor MIS2014 http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/NR0103_2014A01_BR_X11BR1401.pdf

För den intresserade finns "Understanding National Accounts"

<https://www.oecd.org/std/UNA-2014.pdf>

Balansräkningarnas roll underskattad vid ekonomisk analys (Rapport från 2010) <http://www.sverigeisiffror.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/nationalrakenskaper/ovrigt/nationalrakenskaper-ovrigt/>

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppgifterna ska vara jämförbara över tid och eventuella större skillnader mellan år förklaras. Finansräkenskaperna arbetar för att ha en jämförbarhet över hela tidserien från utgången av 1995 och framåt. Dock har inte alla förändringar varit motiverade av att skriva tillbaks för hela tidserien av olika skäl. Tidserierna är från början ganska magra och har efter hand byggts ut. Det finns tidseriebrott på enskilda variabler till följd av att primärstatistik byggts upp och tagits in i finansräkenskaperna efter hand. Blanketter till rapportörer av primärstatistik har förändrats något över tid och kan skapa viss svårighet för jämförbarhet över tid. I andra fall kan tidserien börja ifrån en låg nivå då det finansiella instrumentet varit nytt på marknaden.

Aktuella revideringar beskrivs i det aktuella kvartalets SM. Större händelser finns beskrivna vid uttag i SCB:s statistikdatabas (SSD).

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Inom nationalräkenskapssystemet beräknas förutom finansräkenskaper, även sektorräkenskaper och produkträkenskaper. Hela nationalräkenskapssystemet utgår ifrån samma regelverk. I teorin är dessa beräkningar avstämda och utan diskrepanser, men i verkligheten beräknas de separat och använder ibland

olika källor. Varje sektor ska i teorin ha samma sparande i balansräkningen (finansräkenskaper) som i resultaträkningen (sektorräkenskaper). Där är vi inte riktigt än. Få sektorer är i dagsläget avstämde. Diskrepanserna varierar mellan sektor och tidsperiod. Alla sektorer inom nationalräkenskapssystemet har samma definition och är jämförbara mellan produkterna.

Det finns en hygglig jämförelse mellan vad finansräkenskaperna publicerar och vad primärstatistiken publicerar. Skillnader kan utgöras av att all primärstatistik inte blir publicerad i finansräkenskaperna till följd av den dubbla bokföringen där någons tillgång alltid motsvaras av någon annans skuld och där endast en uppgift väljs. En annan förklaring till skillnaderna består i olika revideringspolicy då hela tidsserien i finansräkenskaperna inte revideras vid varje publiceringstillfälle utan görs utifrån en fastställd policy.

Hela nationalräkenskapssystemet är en stor kravställare på primärstatistiken inom andra enheter på SCB, men även på Ekonomistyrningsverket, vilka sammanställer underlaget till den statliga sektorn. Detta innebär att rapporteringarna och regelverk på andra enheter och avdelningar inom SCB i stor utsträckning är harmoniserade eller jobbar emot att harmoniseras. Ett annat område som det arbetas med är harmonisering av revideringspolicys så att publicerade tidsserier ska vara jämförbara.

Riksgäldens publicerade statsskuld skiljer sig från vad finansräkenskaperna publicerar. Riksgälden publicerar statsskulden i nominella belopp och finansräkenskaperna den marknadsvärderade statsskulden. Därutöver skiljer sig populationerna något. Riksgälden publicerar just Riksgäldens upplåning i emitterade värdepapper, medan finansräkenskaperna publicerar en sammanställning över alla statliga enheters skulder, där Riksgäldens skuld utgör merparten, men där andra aktörer så som Centrala studiestödsnämnden ingår.

Sparbarometern är en flash-indikator avseende hushållens tillgångar och skulder, samt sparande och förmögenhet. Den publiceras cirka en månad före finansräkenskaperna och innehåller därmed mer preliminär statistik. Därutöver är namnsättningen något annorlunda i syfte att lättare beskriva vad som avses till skillnad emot finansräkenskaperna som följer manualens namnsättning.

Vid en internationell jämförelse är det lättast att jämföra finansräkenskaper med andra EU-länder då alla EU-länder utgår ifrån samma manual, ESA 2010 (European system of accounts). EU-manualen är en tillämpning av SNA 2008 (System of National Accounts). SNA 2008 har tagits fram i samarbete med de stora internationella organisationerna FN, OECD, EU, IMF och Världsbanken. Så även internationella jämförelser kan göras, men med små skillnader av definitionerna av variablerna.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Uppgifterna baseras till stor del på befintlig statistik som används på andra sätt hos SCB, ESV och Riksgälden varför samanvändbarhet är ett faktum.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Delar ska stämma med summor för både sektorer och instrument men det kan förekomma marginella skillnader till följd av avrundningar eller skillnader i aktualitet av statistiken. Till exempel så adderas korta räntebärande värdepapper, AF.31, tillsammans med långa räntebärande värdepapper, AF.32, upp till AF.3, räntebärande värdepapper. På samma sätt så finns det en hierarki för sektorer där S12 Finansiell bolag är en summering av S121, S1221, S1223, S1224, S1225, S1229, S123, S124, S125-127, S128 samt S129.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

Särskilda gallringsföreskrifter finns inte. Resultaten långtids lagras.

D Uppgiftsskyldighet

Finansräkenskaperna baseras på uppgifter från olika statistiska undersökningar huvudsakligen producerade vid SCB, men också av statistiska uppgifter från andra myndigheter, administrativt material och andra uppgifter. Information om uppgiftsskyldighet framgår av respektive enskild undersökning. För underlag till officiell statistik föreligger som regel uppgiftsskyldighet som regleras i lagen (SFS 2001: 99) om den officiella statistiken.

E EU-reglering och internationell rapportering

Finansräkenskaperna regleras av:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013 av den 21 maj 2013 om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i Europeiska unionen (ENS 2010).
- Rådets förordning (EG) nr 479/2009 av den 25 maj 2009 om tillämpningen av protokollet om förfarandet vid alltför stort underskott som är fogat till fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, ändrad genom Rådets förordning (EU) nr 679/2010 och genom Rådets förordning (EU) nr 220/2014.
- Europeiska centralbankens (ECB) Monetary Union Financial Accounts (MUFA), Guideline on Quarterly Financial Accounts (ECB/2013/24).
- Quarterly Financial Accounts for General Government, (EG 501/2004)
- Quarterly Government Debt (EG 1222/2004)

F Historik

Finansräkenskaperna började produceras årsvis från 1970.

Kvartalsberäkningarna startade i början på 1980-talet.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Finansinspektionen
Kontaktinformation	Statistikservice
E-post	nrinfo@scb.se
Telefon	010-479 50 00